

Редакція:

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ПРАЦІ

ЛИСТ

від 30.12.2015 р. N 6374/0/4.4-06/6/ДП-15

Державна служба України з питань праці розглянула звернення про створення служби охорони праці на підприємстві і повідомляє.

Відповідно до ст. 13 Закону України "Про охорону праці" (далі - Закон) роботодавець зобов'язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охорони праці, зокрема створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їхні обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій, а також контролює їх додержання.

На основі Типового положення про службу охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 N 255, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.12.2004 за N 1526/10125 (далі - Типове положення про службу охорони праці), з урахуванням специфіки виробництва та видів діяльності, чисельності працівників, умов праці та інших факторів роботодавець розробляє і затверджує Положення про службу охорони праці відповідного підприємства, визначає структуру служби охорони праці, її чисельність, основні завдання, функції та права її працівників згідно із законодавством.

Відповідно до п. 1.4 Типового положення про службу охорони праці на підприємстві з кількістю працюючих менше 20 осіб для виконання функцій служби охорони праці можуть залучатися сторонні спеціалісти на договірних засадах, які мають виробничий стаж роботи не менше трьох років і пройшли навчання з питань охорони праці. Норми законодавства з питань охорони праці не встановлюють обов'язкову чисельність служб охорони праці на підприємстві.

Частиною 3 ст. 64 Господарського кодексу України підприємствам надано право самостійно визначати свою організаційну структуру, встановлювати чисельність працівників і штатний розпис.

Згідно з п. 1.6 Типового положення про службу охорони праці навчання та перевірка знань з питань охорони праці працівників служби охорони праці проводяться в установленому законодавством порядку під час прийняття на роботу та періодично один раз на три роки.

Порядок проведення навчання посадових осіб визначено у розділі 5 Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 р. N 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 р. за N 231/10511 (далі - Типове положення).

Згідно з п. 5.3 Типового положення члени комісії з перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві проходять навчання у галузевих навчальних центрах або навчальних закладах та установах, які проводять відповідне навчання. Перевірка знань осіб, які пройшли навчання у галузевих навчальних центрах, проводиться комісією, створеною наказом вищого органу.

Відповідно до п. 5.4 Типового положення посадові особи малих підприємств, де немає можливості провести навчання безпосередньо на підприємстві та створити комісію з перевірки знань з питань охорони праці, проходять навчання у навчальних закладах та установах, які в установленому Типовим положенням порядку проводять відповідне навчання.

На даний час Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 N 1107, визначає, що суб'єкт господарювання, який має намір проводити навчання з питань охорони праці працівників інших суб'єктів господарювання, професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою, письмово повідомляє про це територіальний орган Держпраці у формі декларації відповідності.

Щодо питання про відповідальність, можна зазначити, що згідно зі ст. 43 Закону за порушення законодавства про охорону праці та невиконання приписів (розпоряджень) посадових осіб органів виконавчої влади з нагляду за охороною праці юридичні та фізичні особи, які відповідно до законодавства використовують найману працю, притягаються органами виконавчої влади з нагляду за охороною праці до сплати штрафу в порядку, встановленому законом. Сплата штрафу не звільняє юридичну або фізичну особу, яка відповідно до законодавства використовує найману працю, від усунення виявлених порушень у визначені строки.

Максимальний розмір штрафу не може перевищувати п'яти відсотків середньомісячного фонду заробітної плати за попередній рік юридичної чи фізичної особи, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.

Притягнення до відповідальності посадових осіб і працівників за порушення законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці здійснюється відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП).

Згідно зі ст. 44 Закону за порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці, а також представників профспілок, їх організацій та об'єднань винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності за законом.

Відповідно до частини 5 ст. 41 КУпАП порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств,

установ, організацій незалежно від форм власності та громадян - суб'єктів господарювання - від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Норми законодавства України про кримінальну відповідальність регулюються Кримінальним кодексом України (далі - КК), який має своїм завданням забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина від злочинних посягань.

Зокрема, частиною 1 ст. 271 КК визначено, що порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці службовою особою підприємства, установи, організації або громадянином - суб'єктом господарювання, якщо це порушення заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого, карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на той самий строк.

Також частина 2 цієї статті встановлює, що те саме діяння, якщо воно спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до семи років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років або без такого.

Перший заступник Голови

М. Бардонов